

DIE KERK BUITE SUID-AFRIKA

— B. B. KEET

ROME EN DIE REFORMASIE

By ons Afrikaans-sprekende kerke is daar nog altyd 'n groot onwilligheid om enige tekens van verandering by die Rooms-katolisisme as eg te beskou. Dit kan alleen toegeskryf word aan onbekendheid met gedagte-wisseling wat gedurende die laaste vyftig jaar onder teoloë van Roomse en Protestantse oortuiging plaasgevind het en voortgaan om plaas te vind, 'n toenadering wat ook op gemeentelike vlak deurwerk en in meer as een opsig samewerking in sake van algemeen christelike aard ten gevolge het.

Van onverdag Gereformeerde kant dra ons tans kennis van 'n verslag gelewer deur Prof. Herman Ridderbos van die Teologiese Skool te Kampen, Nederland wat 'n ander geluid laat hoor as die bloot negatiewe reaksie wat soveel van ons polemieken teen Rome kenmerk. In sy bevinding oor die gesprek tussen Rome en die Reformasie kom hy tot die gevolgtrekking dat Rooms-katolieke en Gereformeerde eksegete dikwels mekaar vind — die groot verskil lê in die leer van die kerk (ekkesiologie). Wat wel te begrype is, want as Rome sy beskouing oor die Kerk en die Pousdom prysgee, sou hy ophou om Rooms te wees.

Intussen is dit van belang om die verslag van Prof. Ridderbos nader te betrag. Dit verskyn in die Oktober-nommer van *Libertas ex Veritate*. Hy skryf: „Daar is 'n ontplooiing van Bybelwetenskap en Bybelse Teologie wat die Rooms-katolieke eksegete ver op die voorgrond bring. Hulle beskik oor 'n skoling en 'n reservoir van kragte wat geen weerga het nie. Die Protestantisme, al tans in Nederland, kan uit vak-tegniese oogpunt nouliks daarmee vergelyk word. Dink maar aan die kloosters en die orde-geleerdes; hulle werk in die Nu-Testamentiese wetenskap is van groot betekenis, waarvan ons ook as Gereformeerdes dankbaar en veelvuldig gebruik maak.”

Die vraag vir Prof. Ridderbos is egter of die offisiële Rooms-katolieke Kerk hom deur die Bybel in sy leer laat lei. Met Rooms-katolieke eksegete kan hy lank praat voordat hy merk dat hulle Rooms is, en die skeidslyne tussen Roomse en Protestantse duidelik word, en dan met eens as die ekkesiologie (leer van die kerk) geraak word, sien jy weer die harde agtergronde van verskil wat ten slotte tog ook weer vir die

eksegete bepalend is. Hy vervolgdan: „So het ek Rooms-katolieke eksegete leer ken en ook veel van hulle geleer . . . ek het verder op versoek eenmaal 'n lesing in Nijmegen gegee voor studente van verskillende fakulteite oor die regverdigmaking by Paulus. En dan het dit my opgeval hoe ons saam met die Grieks van die Nuwe Testament in ons hand, met mekaar kan praat oor die Bybel, hoe ons mekaar begryp het rondom die Bybel. So 'n ervaring gee moed vir die toekoms en daarom staan ek ook in hierdie tyd positief teenoor Rome.”

Teenoor die kerklike ontwikkeling neem Prof. Ridderbos 'n nugtere standpunt in. Daar het niks beslissends gebeur ten opsigte van die eenheidsbeweging nie. Hoofbeswaar teen Rome is die absolute betekenis van hulle leergesag en die vereenselwiging van die Kerk met Christus. Dit bring mee dat die Rooms-katolieke leergesag dié is van absolute orde en hierdie orde is een van die grootste hindernisse, hoe hoopvol die ontwikkeling van die Rooms-katolieke Bybelverwantskap ook mag wees. Dit is nie te voorsien dat Rome hierdie absolute standpunt sou prysgee nie. Pous en Konsilie handhaaf dit konstant.

Eindelik waarsku hy sy geesverwante, Gereformeerdes, sê hy, kan beslis iets van Rome leer: „oorbodige afgeskeidenheid (van die wêreld) doen nou meer as ooit afbreuk aan die groot antitese (teenstelling). Rooms-katolieke begryp dit heel goed. Hulle sien die groot wêreld en stel die vraag: hoe moet ons die wêreld as geheel benader? Hierdie naging sien ek te weinig by ons. Daar is by ons te veel eiegeregtigheid en ons staan te veel op onself.”

Van die situasie in Gereformeerde kringe sê hy: „Uit die hernude besinning op die Bybel word tans verskillende dogmatiese skemas en ka-

ders sterk gekritiseer; ook Kuyper en Bavinck val onder hierdie kritiek. Natuurlik gee dit onrus omdat teenswoordig alles anders gesê word. Hierin lê iets goeds, want die Gereformeerde dogmatiek was, glo ek, aan vernuwing toe.”

Die Rooms-katolisisme slaag daar beter in om nuwe vorms en lewenstyle te skep. By die Gereformeerdes, word helaas, weinig krag waargeneem om tot 'n nuwe, bewuste, reformatoriese lewenstyl te kom. Daar is by ons, sê hy, aan die een kant veel gejammer en aan die ander kant veel onverskilligheid. Wat dit betref is hy soms jaloers op die Rooms-katolieke; daar is duidelike aanduiding aanwesig vir 'n nuwe lewenstyl. Ons jammer te veel oor wat ons kwyt raak en ander in ons kring bekritiseer eindeloos die resente verlede. Van Gereformeerde akademieci verwag hy meer erns en minder verwerping van verpligting. „Wat ons nodig het is 'n nuwe vormgewing van die bewuste gereformeerde lewe, want ons is nie klaar met die blote verwerping van die ou rolle nie. Ek is nie soseer verontrus oor die gereformeerde wetenskaplike beoefening nie as oor die gereformeerde lewenstyl.”

Op die vraag wat daarteen gedoen kan word, is sy antwoord: „In elk geval moet ons ingrypend kennis neem van wat ander mense is, ook bv. binne die Rooms-katolieke wêreld, want onkunde verswak altyd.”

PRO VERITATE

Verskyn elke 15de van die maand.

Korrespondensie en Administrasie:

Alle briewe vir die redaksie en die administrasie aan:
Posbus 487, Johannesburg.

Redaksionele Bestuur:

Dr. B. Engelbrecht,
Ds. A. W. Habelgaarn,
Ds. F. E. Mahabane,
Ds. A. J. Mncube,
Ds. J. E. Moulder,
Mnr. J. Oglethorpe,
Ds. R. Orr,
Prof. dr. A. van Selms.

Eindredakteur:

Ds. C. F. B. Naudé.

Intekengeld:

Republiek van Suid-Afrika, S.W.A., die Rhodesië en Protektorate:
R1 per jaar vooruitbetaalbaar.
Oorsee: R1.50 per jaar vooruitbetaalbaar.

Tjeks en posorders moet uitgemaak word aan „Pro Veritate” (Edms.) Bpk., Posbus 487, Johannesburg.

Godruk deur Prompt Drukkers Maatskappy (Edms.) Bpk., Harrisstraat 11, Westgate, Johannesburg.